

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ХЕМИКАЛИЈАМА

Члан 1.

У Закону о хемикалијама („Службени гласник РС”, бр. 36/09 и 88/10), у члану 3. после тачке 5) додају се тач. 5а) и 5б), које гласе:

„5а) *опозивање* јесте свака активност или мера којом се врши повраћај хемикалије или производа који је произвођач односно дистрибутер већ испоручио или учинио доступним потрошачима односно даљим корисницима;

5б) *повлачење* јесте свака активност или мера којом се спречава даље снабдевање и чињење доступним хемикалије или производа који су стављени у промет;”.

Тачка 16) мења се и гласи:

„16) *супстанца* јесте хемијски елемент и његова једињења у природном стању или добијена у производном процесу укључујући адитиве који су неопходни за одржавање њене стабилности и нечистоће које произилазе из примењеног процеса, изузимајући растварач који се може издвојити тако да то не утиче на стабилност супстанце или промену њеног састава;”.

Члан 2.

Члан 86. мења се и гласи:

„Члан 86.

Надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега врши министарство надлежно за заштиту животне средине.

Инспекцијски надзор врши министарство надлежно за заштиту животне средине преко инспектора за заштиту животне средине, министарство надлежно за послове здравља преко санитарних инспектора и министарство надлежно за послове трговине преко тржишних инспектора.

Инспекције из става 2. овог члана међусобно сарађују, односно међусобно се обавештавају о предузетим мерама, размењују информације, пружају непосредну помоћ и предузимају заједничке мере и активности значајне за спровођење надзора, а Агенцији достављају информације о резултатима и налазима извршених инспекција.

Јединица локалне самоуправе врши инспекцијски надзор над пословима који су јој поверени овим законом.”

Члан 3.

У члану 87. реч: „Министарство” замењује се речима: „министарство надлежно за заштиту животне средине”.

Члан 4.

Члан 88. мења се и гласи:

„Члан 88.

Министарства из члана 86. став 2. овог закона споразумом образују заједничко тело ради обављања послова инспекцијског надзора, у складу са прописима којима се уређује државна управа.

У раду заједничког тела учествује Агенција.

Споразумом из става 1. овог члана уређују се и питања програмирања инспекцијског надзора."

Члан 5.

У члану 89. став 1. после речи: „животне средине" додају се запета и реч: „санитарни".

Став 2. мења се и гласи:

„Приликом узимања узоракa правно односно физичко лице или предузетник дужан је да надлежном инспектору стави бесплатно на располагање потребне количине узоракa ради испитивања."

После става 2. додаје се став 3, који гласи:

„Трошкове узорковања и испитивања хемикалије и производа сноси правно или физичко лице или предузетник од ког је узорак узет, ако се у коначном поступку утврди да не одговара прописаним својствима. Ако узорак одговара прописаним својствима трошкови узорковања и испитивања хемикалије и производа падају на терет средстава предвиђених финансијским планом Агенције за хемикалије."

Члан 6.

У члану 91. после тачке 2) додаје се тачка 2а), која гласи:

„2а) нареди или организује да се повуче из промета хемикалија и одређени производ класификован, обележен и пакован супротно одредбама овог закона и прописима донетим на основу њега и нареди или организује да се упозоре потрошачи и даљи корисници на опасности које хемикалија и одређени производ представљају;"

После тачке 21) додаје се нова тачка 21а), која гласи:

„21а) нареди, координира или по потреби, организује са произвођачима, увозницима, дистрибутерима и надлежним органима опозивање супстанце, смеше и производа ако се не поступа у складу са ограничењима и забранама, укључујући и принудно спровођење мере опозивања супстанце, смеше и производа, као и њихово уништавање на одговарајући начин од стране и на терет произвођача, увозника, односно дистрибутера;"

Члан 7.

У члану 93. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Против решења санитарног инспектора допуштена је жалба министру надлежном за послове здравља."

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4.

У досадашњем ставу 4. који постаје став 5. речи: „ст. 1. и 2." замењују се речима: „ст. 1, 2. и 3."

Члан 8.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Основ за доношење Закона о изменама и допунама Закона о хемикалијама је одредба члана 97. тачка 9. Устава Републике Србије према којој Република Србија уређује и обезбеђује систем заштите и унапређења животне средине.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Закон о хемикалијама који је донет у мају 2009. године увео је нови начин јединственог управљања хемикалијама у Републици Србији који је у складу са прописима Европске Уније, односно осигурава висок ниво заштите здравља људи и животне средине као и побољшање слободног промета хемикалијама са земљама ЕУ и другим земљама и одговарајући стручни надзор над применом закона. Овим законом уређени су, између осталог, и детергенти и производи намењени за општу употребу.

Основни разлог доношења ових измена и допуна је повећање ефикасности инспекцијског надзора над применом Закона о хемикалијама и прописа донетих на основу њега, што се постиже прописивањем овлашћења за вршење инспекцијског надзора и санитарним инспекторима, као и јаснијим дефинисањем овлашћења инспектора.

С обзиром да су санитарни инспектори вршили надзор над применом Закон о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе („Службени лист СФРЈ”, број 53/91; „Службени лист СРЈ”, бр. 24/94, 28/96, 37/2002; „Службени гласник РС”, бр. 101/05 – др. закон, 79/2005 - др. закон и 41/2009 - др. закон) којим су се уређивала, између осталог, здравствена исправност средстава за одржавање опште хигијене, то је због њиховог знања и искуства у овој материји целисходно да врше надзор и над применом прописа којима се уређују класификација, паковање, обележавање, ограничења и забране производње, стављања у промет и коришћења хемикалија.

Предложене измене и допуне закона нису у супротности са релевантним прописима ЕУ, а такође суштински не мењају политику управљања хемикалијама која је дефинисана у Закону о хемикалијама.

III. ПОЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

У члану 1. Закона о изменама и допунама извршене су измена и допуне члана 3. основног закона и то тако што су додате неопходне дефиниције за термине који се користе у овом закону. Такође, дефиниција супстанци је појашњена јер су током примене основног закона уочене потешкоће у вези са њеним тумачењем.

У члану 2. извршена је измена члана 86. основног закона. Изменом овог члана утврђено је да инспекцијски надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега поред инспектора за заштиту животну средину и тржишних инспектора, врше и санитарни инспектори.

Овакво решење предлаже се из разлога што санитарни инспектори имају искуства у вршењу надзора над применом прописа којима се уређују предмети опште употребе, а посебно средства за одржавање опште хигијене те вршење инспекцијског надзора над хемикалијама не би било додатно оптерећење за санитарне инспекторе. Поред тога, прописивање надлежности

санитарних инспектора доприноси већој ефикасности инспекцијског надзора над применом Закона о хемикалијама и прописа донетих на основу њега, не само због њиховог искуства, већ и броја.

Ставом 3. прописана је обавеза међусобне сарадње и предузимања заједничких мера и активности, а у складу са законом којим се уређује државна управа. Такође, прописана је обавеза да се Агенцији достављају информације о резултатима и налазима извршених инспекција како би на адекватан начин могла да прати стање у овој области и предузима одређене мере.

У члану 3. извршена је правнотехничка и језичка редакција, односно усаглашавање са чланом 2. овог закона.

У члану 4. ст. 1. и 2. прописано је да министарства чије инспекције врше надзор над применом овог закона образују заједничко тело у чијем раду учествује Агенција, управо ради координације послова и ефикасније међусобне сарадње. С обзиром да је Агенција овлашћена за обезбеђивање услова за квалитетно, ефикасно и безбедно управљање хемикалијама и да запошљава најстручније кадрове у овој области, то на најбољи начин може да допринесе раду заједничког тела.

Ставом 3. прописано је да се послови заједничког тела детаљније уређују споразумом о оснивању, којим се уређују и питања програмирања инспекцијског надзора како би се ускладио рад све три инспекције.

У члану 5. став 1. извршена је правнотехничка редакција односно усаглашавање са изменама из члана 2. овог закона.

У ставу 2. извршена је измена члана 89. став 2. основног закона. Овом изменом прецизирају се права и дужности лица обухваћених контролом, као и права и дужности инспектора који врше надзор над применом овог закона, односно прецизира се начин њиховог поступања у случајевима када узимају узорке од привредног субјекта обухваћеног контролом. На овај начин се избегавају проблеми до којих може доћи са привредним субјектима који су у поступку контроле, имајући у виду да се овим ствара обавеза привредним субјектима да инспектору који врши надзор у конкретном случају ставе бесплатно на располагање потребне количине узорака ради испитивања, а што је у складу са праксом и прописима Европске Уније који уређују тржишни надзор, односно са праксом у Републици Србији у погледу контроле и узорковања других врста роба.

У ставу 3. извршена је допуна члана 89. основног закона и то тако што је утврђено да трошкове узорковања и испитивања хемикалије и производа сноси правно или физичко лице или предузетник од ког је узорак узет, ако се у коначном поступку утврди да не одговара прописаним својствима, док у случају да узорак одговара прописаним својствима трошкови узорковања и испитивања хемикалије и производа падају на терет средстава предвиђених финансијским планом Агенције за хемикалије.

Овакво решење предлаже се да би се смањило финансијско оптерећење правних лица и предузетника у случају да узети узорак у потпуности одговара прописаним условима, односно да трошкови узорковања и анализе у овом случају падају на терет средстава предвиђених финансијским планом Агенције за хемикалије која је надлежна за административно управљање хемикалијама. На овај начин се избегава додатно финансијско оптерећење привредних субјеката који у свему поступају у складу са прописима, што је у складу са прописима и праксом Европске Уније који утврђују да инспектор само у случају основане сумње да узети узорак не одговара прописаним својствима исти шаље на анализу, а од резултата анализе зависи ко сноси ове трошкове.

У члану 6. утврђено је овлашћење инспектора у поступку вршења надзора над применом Закона да нареди или организује да се повуче из промета хемикалија и одређени производ класификован, обележен и пакован супротно одредбама овог закона и прописима донетим на основу њега и нареди или организује да се упозоре потрошачи и даљи корисници на опасности које хемикалија и одређени производ представљају. Наведена мера је уведена из разлога што основни закон утврђује могућност инспектору само да забрани стављање у промет овакве хемикалије или производа. У случају да се таква хемикалија већ налази у промету, а ради заштите људи и животне средине потребно је да се иста повуче из промета, те је било неопходно увести ову могућност и уклонити правну празнину, посебно имајући у виду да се ради о могућим великим ризицима по здравље људи и животну средину од оваквих хемикалија и производа. Из истог разлога је прописана и одредба у ставу 2. овог члана, којом је утврђено овлашћење инспектора да нареди, координира или, по потреби, организује са произвођачима, увозницима, дистрибутерима и надлежним органима опозивање супстанце, смеше и производа ако се не поступа у складу са ограничењима и забранама, укључујући и принудно спровођење мере опозивања супстанце, смеше и производа, као и њихово уништавање на одговарајући начин од стране и на терет произвођача, увозника, односно дистрибутера. Прописана мера је у складу са прописима и праксом Европске Уније, као и прописима Републике Србије (Закон о општој безбедности производа („Службени гласник РС”, број 41/09)).

У члану 7. извршена је правнотехничка редакција односно усаглашавање са изменама из члана 1. овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна финансијска средства из буџета Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА

Законом о изменама и допунама Закона о хемикалијама не дира се у суштинска решења дата у Закону о хемикалијама, односно ове измене и допуне односе се на прецизирање законских термина и увођење санитарних инспектора у поступак надзора над применом прописа којим се уређују хемикалије. Дакле, и даље важи основни принцип европских прописа из области хемикалија да се регулишу услови за стављање у промет хемикалија као производа, односно начин утврђивања утицаја хемикалија на здравље људи и животну средину.

Одређивање проблема који закон треба да реши

С обзиром на искуство и знање санитарних инспектора питање стручног и квалификованог надзора решиће се овим Законом.

Циљ који се постиже

Основни циљ доношења Закона је исти као и циљ основног закона, а то је успостављање, одржавање и унапређивање јединственог система управљања хемикалијама на територији Републике Србије, осигурање високог нивоа заштите здравља људи и животне средине као и побољшање слободног промета хемикалијама са земљама ЕУ и другим земљама и одговарајући стручни надзор над применом закона.

Да ли су разматране друге могућности за решење проблема?

Питање надзора над применом прописа може се уредити само законом, па друге могућности нису разматране.

Зашто је доношење закона најбоље решење проблема?

Из разлога што се питање надзора над применом прописа може уредити само законом, друге могућности нису разматране.

На кога ће и како утицати решења предложена у закону?

Ове измене и допуне неће утицати на произвођаче односно увознике хемикалија јер не уводе нове обавезе.

Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима, привреди, посебно малим и средњим привредним друштвима?

Овај закон не изазива додатне трошкове, већ уводи могућност да трошкови узорковања и испитивања хемикалије и производа падну на терет средстава предвиђених финансијским планом Агенције за хемикалије, ако се у коначном поступку утврди да узорак који је узет у поступку контроле од привредног субјекта одговара прописаним својствима. Дакле, овим Законом се уводи могућност смањења трошкова за привредне субјекте који поступају у свему у складу са Законом.

Да ли позитивни ефекти доношења закона оправдавају трошкове његове примене?

С обзиром да се не ради о суштинским изменама закона, закон неће изазвати нове трошкове због његове примене.

Да ли закон стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Овим изменама и допунама основног закона не утиче се на решења из основног закона те нема утицај на појаву нових привредних субјеката и тржишну конкуренцију.

Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о Закону?

Предлагач је Закон о изменама и допунама Закона о хемикалијама доставио на мишљење свим заинтересованим странама.

Које ће се мере током примене закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава?

С обзиром да се овим изменама и допунама суштински не мења основни закон, све мере које ће се предузимати да би се остварио циљ основног закона предузимаће се и током примене овог Закона.